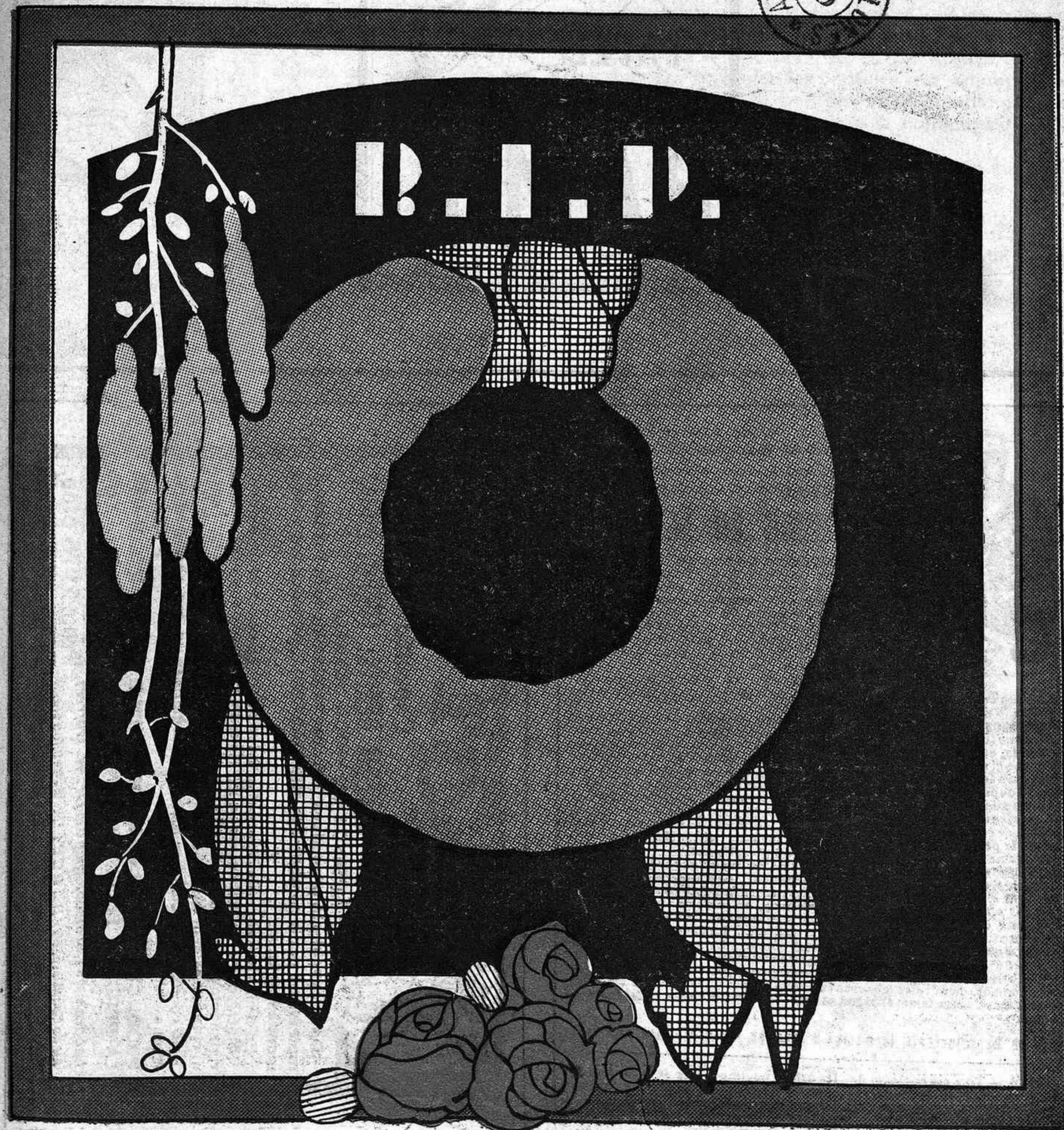

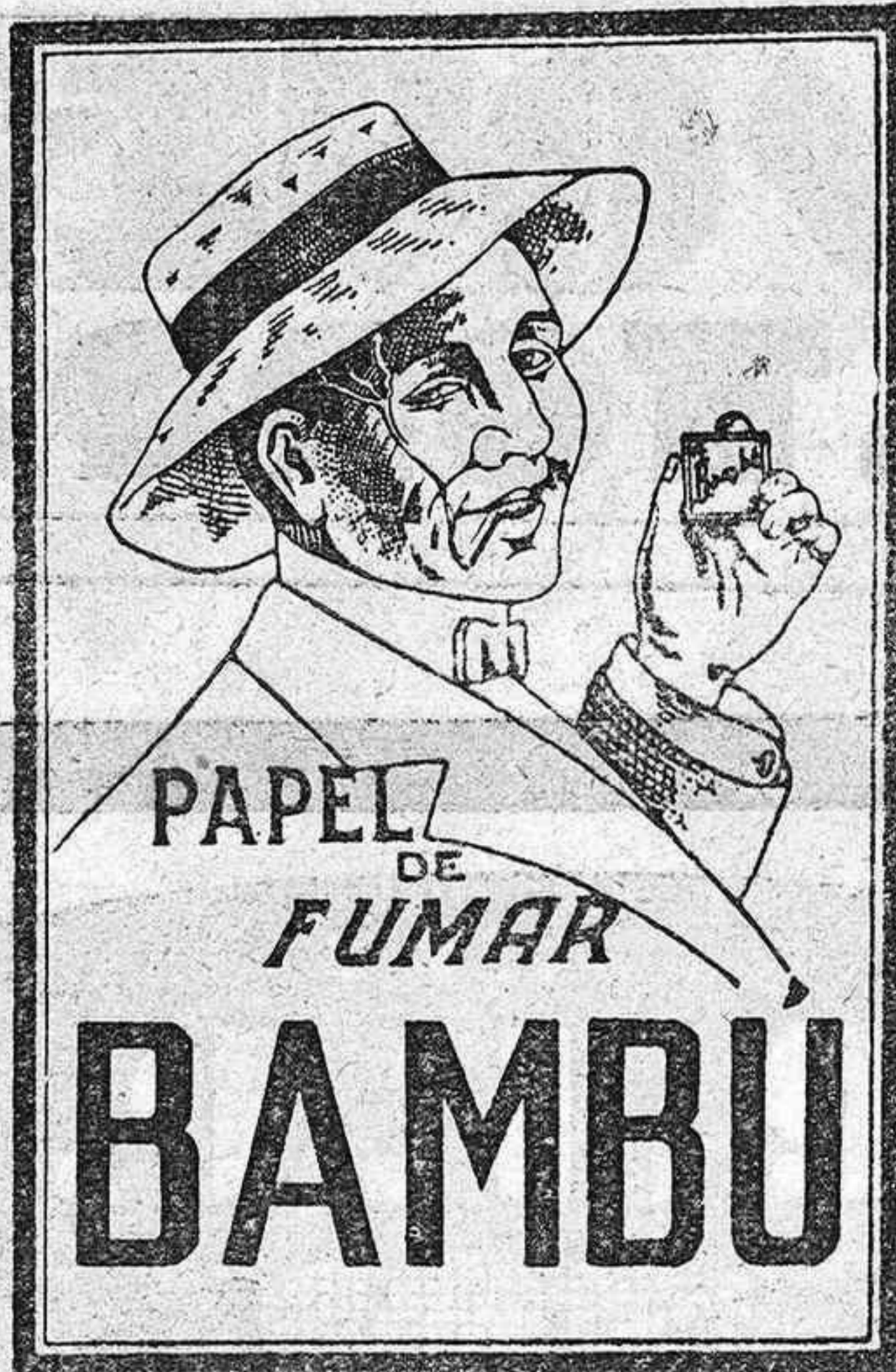
EL NOUVELLA

de la TORRATONA

ALS MORTS

VIES URINARIES
Impureses de la sang-Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRE

Vies urinaries: *Blenorràgia* (Purgacions) amb totes les seves manifestacions, *uratrítis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota*, *militar*, etc. de l'home, *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *elstítis*, *anexitis*, *ituxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Solvré**, als malalts es gaureixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que

necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 6'00 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames) *erupcions*, *escrofuloses*, *eritemes*, *acne urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin es gaureixen aviat i radicalment amb les **Píldores depuratives del Dr. Solvré**, que són la medicació depurativa ideal perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven augmentant-se totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent amb poc temps totes les úlceres, llagues grans, floronscos, auguració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 6'00 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòrrica*, (pèrdues seminals), *causament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos*, de la dona i totes les manifestacions de la *Neurastènia*, o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es gaureixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Solvré**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrem vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual de l'edat. Venda: pessetes 6'00 al flascó.

Venda en les principals farmàcies d'Espanya Portugal i les Amèriques

NOTA.— Tots els pacients de vies urinaries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes, en segells per al correu a **Oficinas Laboratori Sòkafarg, carrer del Ter, 16, telèfon 60761 M. Barcelona**, rebren gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de dites malalties.

FERROTILYL
Específic de l'**ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)**
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la **NEURASTENIA**, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratori Farmacològic del Dr. W. Dujrem
Alt de Sant Pere, 50 - B A R C E L O N A - Telèfon 18631
Preu: 21'75 ptes.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Arrepentides, 8 - Telèf. 21361
BARCELONA

Fora de Barcelona:

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Els qui se les prometen felices

SCOLTEM aquesta asseveració:

«Dentro de dos meses la C. E. D. A. será dueña de Cataluña.»

No ens atrevim a desmentir-ho. Sabem que dintre dos mesos pot semblar que la C. E. D. A. és mestressa de Catalunya.

Però ho serà de debò? De debò, podem jurar que no. Ni dintre dos mesos, ni dintre dos

anys. I quant més temps passi, pitjor per a la C. E. D. A., o per al que resti de la C. E. D. A.

La política té coses especialíssimes. Sigui la que sigui, viu de l'engany i diríem encara millor si diguéssim que viu enganyant-se i enganyant a gratient i amb gust.

Dels líders nous, i dels partits nous, que tusten la porta de casa, ¿n'hi ha cap que, de bona fe, pugui creure que representa una opinió a Catalunya? Tot el més que poden representar és uns interessos.

Vindran uns, vindran els altres, faran comitès, trobaran adeptes, repartiran llocs públics, manaran, ¿què hi haurà sota la seva actuació, per a sostenir-la? Res. S'hauran aprofitat uns moments; uns quants senyors hauran fet promeses; altres hauran albirat llocs a conquerir. Base sòlida? Cap. Representació? Cap. Un pas-satemps. Un tirar avant. I d'això se'n diu política!

Adhuc l'Esquerra Catalana tingué el defecte d'es-pigolar més que conrear. ¿Què no passarà amb els partits de circumstàncies?

Vivim temps de contrastos extraordinaris. Les malalties són pregones, els problemes complicats, les solucions complexes. Per contra, tot es procura resoldre de faiso simplista: donar, prendre; afluir el cordill, posar-lo tirant; d'autoritat extrema es passa a llibertat boja. El que hauria d'ésser atac al mal és guariment de consol. El que hauria d'ésser comprensió és combat d'urpes.

Posats davant la vida, sembla generalment adoptada la solució del viure bé amb el mínim esforç i viure el més bé possible. Semblant immoralitat social és la norma de molts polítics afiliats a partits polítics.

¿No veïrem, dintre l'Esquerra Catalana, en els temps dels seus triomfs, molts trànsfuges d'altres partits polítics, molts arribistes, amb una finalitat única: viure i viure bé, I consti que els més cotitzats foren aquests trànsfuges.

¿Que no podem veure ara dels arreplecs heterogenis posats sota un cabdillatge que sembla triomfador? I diria's que ja es va a això. A riu avalotat, ganància per als qui pesquen. N'hi ha prou amb estirar la xarxa d'uns programes, plens de vaguetats, i fer una crida als qui esperen amb la boca oberta, perquè

els desitjosos de pesca s'acoblin o vulguin acoblar-se sota el crit esperançador de la bandera que sigui. Per uns, i per altres, no sembla que hi hagi necessitat d'altra cosa que d'una apariència. La resta serà l'afegidura.

¿Què és el que féu que l'Esquerra Catalana trontollés seguidament? Les cobejances que la minaven; l'arreplec d'homes que la feien servir, en lloc de servir-la. Vegi's el que hem dit en els nostres editorials i es trobaran repetides les paraules que estampem ara. La política és art de bon govern. Demana, per tant, uns homes que es sacrificuin a la política, no uns homes que utilitzin la política.

¿Podem creure amb els qui vulguin aprofitar el moment? ¿Podem creure amb els qui ingressen en una formació perquè se les prometen felices?

La política és continuació evolucionada. ¿Quina continuació poden representar els qui entren a casa pel solt fet de trobar incidentalment la porta oberta? ¿Quina solvència pot oferir un lligament ocasional ni presentit, ni esperat, ni necessari?

Enlairament d'homes contra l'enlairament de programes, sembla un distintiu de l'època. A un extrem, uns. A l'altre extrem, els altres. El Centre, amb tendències vers el capital o vers el treball, hauria d'ésser la força més ferma, més estructurada, més pensant. Doncs passa el revés. Entre els dos murs de pedra, el que hauria de representar adaptació, estabilització, contemporització i realitat — base política —, és una massa movedissa, fangosa, en bullida constant, una bullida estèril que si deixa algun ferment, és ferment que arrossega vers un costat definitiu o altre. El Centre, en lloc d'atreure, com és de llei natural, expeleix. El Centre, que hauria de donar solucions, és cau de pertorbació. I és perquè en el Centre es mercantilitza i es juga a governar amb el tapall d'uns programes més o menys de circumstàncies.

El món en foc, dóna l'espectacle d'un món en joc: un joc tràgic on es juga la civilització i totes les conquestes humanes de l'esperit.

Les lluites — les revolucions si es vol —, s'han de viure espiritualment i avui — les d'ací i les d'allà — es viuen amb un esperit de concupiscència, sobretot les de centre i les burgeses.

On ens menarà semblant sistema? El qui asseverava que la C. E. D. A., dintre dos mesos, serà mestressa de Catalunya, ¿ens podria dir — en definitiva — quina aportació autèntica pot fer aquest partit al nostre bé general?

I consti que no parlem especialment per la C. E. D. A., parlem per tots els partits d'ocasió, els que no tenen altra raó de vida — socialment raó de mort — que l'aprofitar un moment fàcil per a governar i procurar-se amics per la interessada raó que governen.

Aquesta lliçó, àdhuc es pot treure de l'Esquerra Catalana. El seu mal de desfeta, provenia dels qui s'aproparen a ella, i lluitaren en el si d'ella, amb l'únic afany de la collita i del guany!

CARNET D'UN BARCELONI

Tots Sants! Diada dels morts. El dia s'escabella damunt de la ciutat com un gran crisantem

* * *

Decididament veieu per les Rambles gent que abans no sortia o, si altra cosa no, que abans no s'exhibia.

* * *

Viatgers estranys. Hostes de pas. Caçadors de temps de veda. Estels errants. Propagandistes de nous específics guaridors.

Profetitzem que no posareu arrels a casa nostra.

* * *

El pintoresc hispànic no s'allunya mai de la visió que els estrangers tenen de la península Ibèrica.

La nota dominant en la caricatura mundial d'aquests dies és la cursa de braus amb tancks.

* * *

Panellets en els aparadors.

Un dretista senyala els panellets i diu, fent doctrina: «La força de la tradició!»...

El qui l'acompanya li contesta:

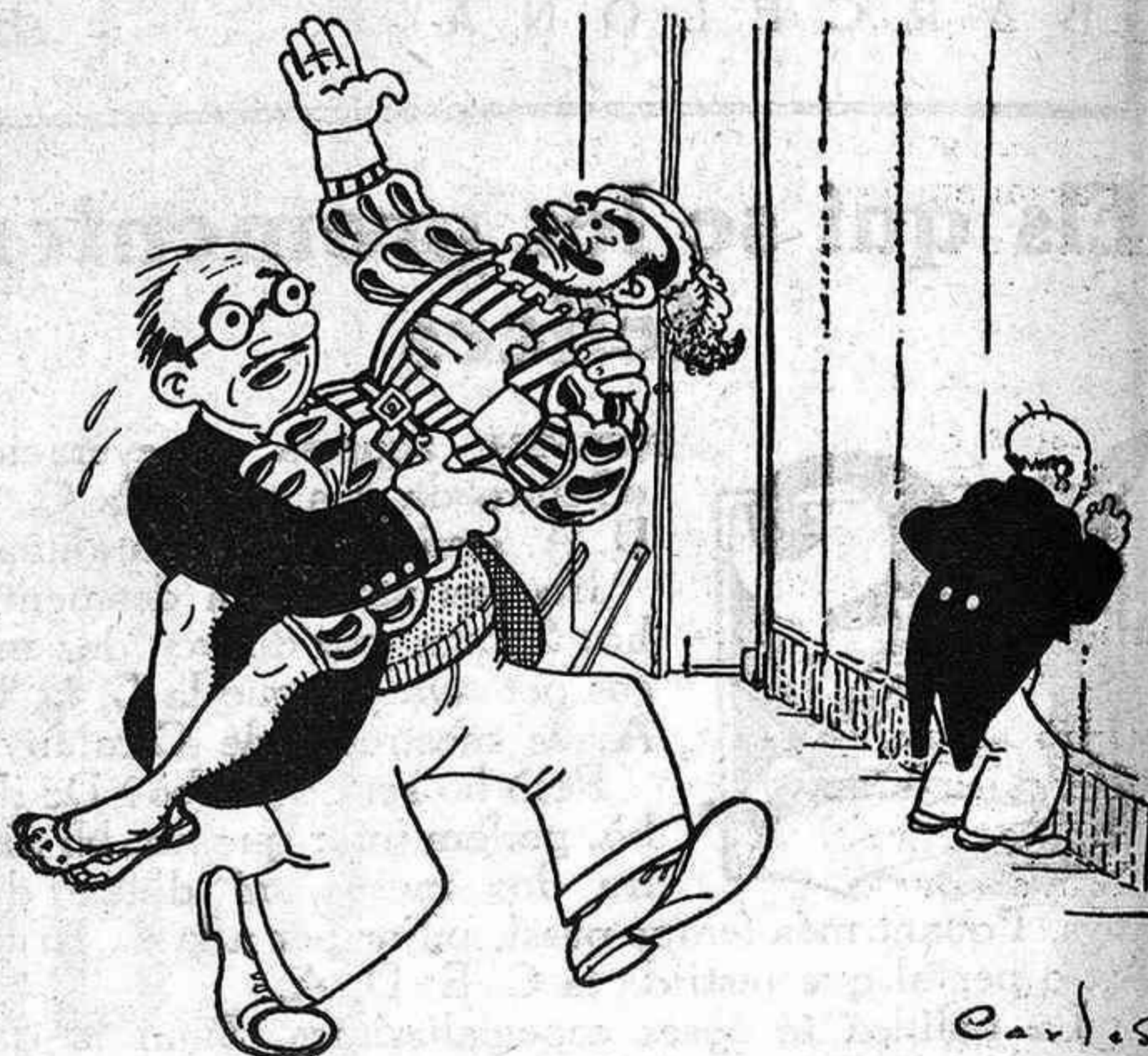
—Però una tradició molt evolucionada. Els panellets d'avui no són pas els d'ahir: s'ensucen de faisó diversa, es compliquen, pretenen donar gust a molts gustos.

El que és absolutament tradicional són les castanyes. Però les castanyes no es mengen; es tasten. La mateixa invariabilitat, autènticament tradicional, les ha arreconades, en el possible d'arreconar les castanyes.

* * *

Perquè li falta la racialitat que li donava el tenir per

Perquè li falta la racialitat que li donava tenint per pare un «Comendador».

—Per sortir de compromís, i no trencar la tradició, traurem aquest tantotxe.

Quan tornin els «Comendadors» — si tornen—, tornaran els Don Joans.

* * *

Els ocells han canviat d'arbres.

Dels arbres de la Rambla de Santa Mònica s'han traslladat als arbres del carrer de les Corts Catalanes, en el troç d'Urgell a Rocafort.

Les nits dels trets, els feren adonar dels veïnatsges perillosos. I els ocells no volen soroll.

—Caram, Don Cosme, enguany no porta corona a la seva senyora.

—Vull ésser-li franc: he despès els diners comprant un tortell.

Intuïtius, els pardals han pressentit que, de moment, la pau sembla haver-se instal·lat en els barris de bones façanes, en un terme mig entre l'aristocràcia del Passeig de Gràcia i el traüt de Sans.

Com que els ocells no participaren el canvi, usurpant la seva representació, el participem nosaltres.

* * *

Un cel gris de novembre.

Passagem per una carretera dels suburbis. A cantó i cantó, camps.

Sota unes cols, d'un verd vellutadíssim, un gat blanc s'entreté a caçar papallones.

El gat salta, juga, amaga les ungles, gairebé ni toca les fràgils ales de les papallones voladores.

Literatura?

Una imatge del temps!

Gats i més gats que amaguen les ungles per a jugar amb les papallones de novembre.

* * *

Han aparegut per la ciutat uns drapaires especials. Recullen draps i ferro vell.

Un ferro vell especial com ells. Uns draps també especials com ells.

* * *

Velocitat...

Un lloro que hi ha en un pati de veïnat, proper a la casa d'un amic nostre, abans cridava del matí al vespre: «Visca Catalunya!»

Ara crida, també del matí al vespre: «Vivan las derechas!»

Suposem que aviat cridarà alguna cosa més.

Admirem l'oportunitat dels ensinistradors del lloro i el mitjà que han emprat per a l'exteriorització dels seus actuals sentiments.

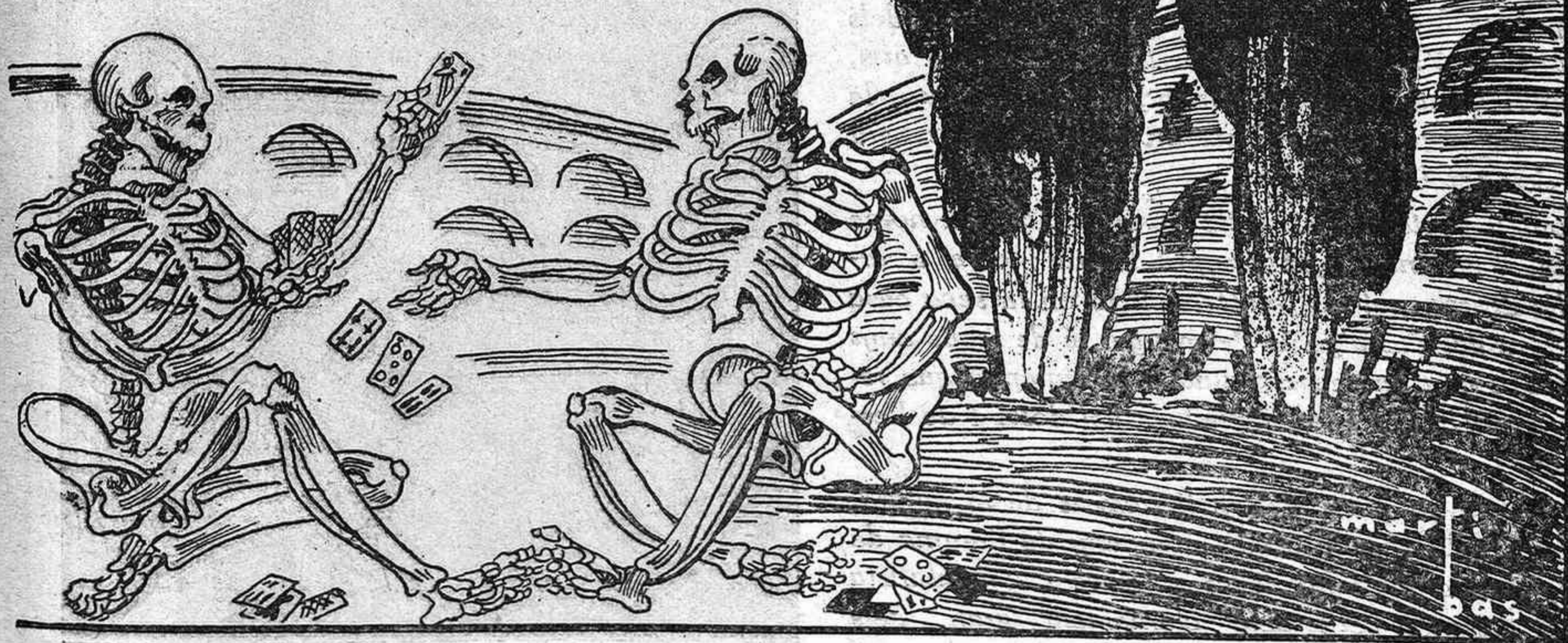
Dels lloros de veïnat, i dels seus ensinistradors, és la vida!

* * *

De les xemenes de les fàbriques dels nostres barris obrers en surt un fum cansat, un fum que s'arrossega.

La tardor és temps d'esgotament.

Altres vegades, i de les mateixes fàbriques, n'hem vist sortir el fum a glops, empentat, com si cantés la Internacional.

—No jugo més, plego, Ets massa viu!

GLOSSARI

Apel·les Mestres

El gran artista—mestre en poesia, dibuix, teatre, música i en totes les disciplines de l'art, de l'esperit i de la ciutadania—ha comptat vuitanta anys. No diem que ha fet ni ha acomplert la vuitantena, sinó que la compta i desitgem que vagi comptant el curs dels dies i dels anys amb aquella serenitat pròpia dels esperits senyors i selectes que no desapareixen encara que morin.

El poble de Catalunya, les masses liberals, els nuclis dispersos però units en una mateixa amor, devien un homenatge a Apel·les Mestres, i anaven a dedicar-li en el vuitantè aniversari de la seva naixença quan els esdeveniments han posat un fre a les expansions populars i han ajornat aquelles cerimònies de lliurees i xim-xim de bombo i platerets pròpies de les consagracions oficials.

Tant se val! Apel·les Mestres, ha viscut sempre voluntàriament al marge de l'anècdota per quan ha planat en tots temps per damunt de la barreja de les petites passions i de les convulsions epilèptiques.

Català de socarrel, artista catalaníssim per temperament i per convicció, ha estat titllat a vegades d'ésser poc catalanista; però, el que són les coses! quan el catalanisme ha pres, com li corresponia, un caire humà, de solidaritat universal i d'amor a les essències internacionalistes, Apel·les Mestres no ha hagut de desdir, avençar ni recular, car en la seva obra immensa, gran en quantitat, i quantiosa en valor artística, hi ha sempre l'ànima d'un català que s'ha projectat d'una manera ben gloriosa en l'amplitud dels grans horitzons.

Apel·les Mestres, home complet, de l'escola dels Leonardo de Vinci, mestre i destre en totes les arts, és, simbòlicament i personalment, el microcosmos, la concentració susceptible d'eixamplament, de l'esperit obert dels catalans.

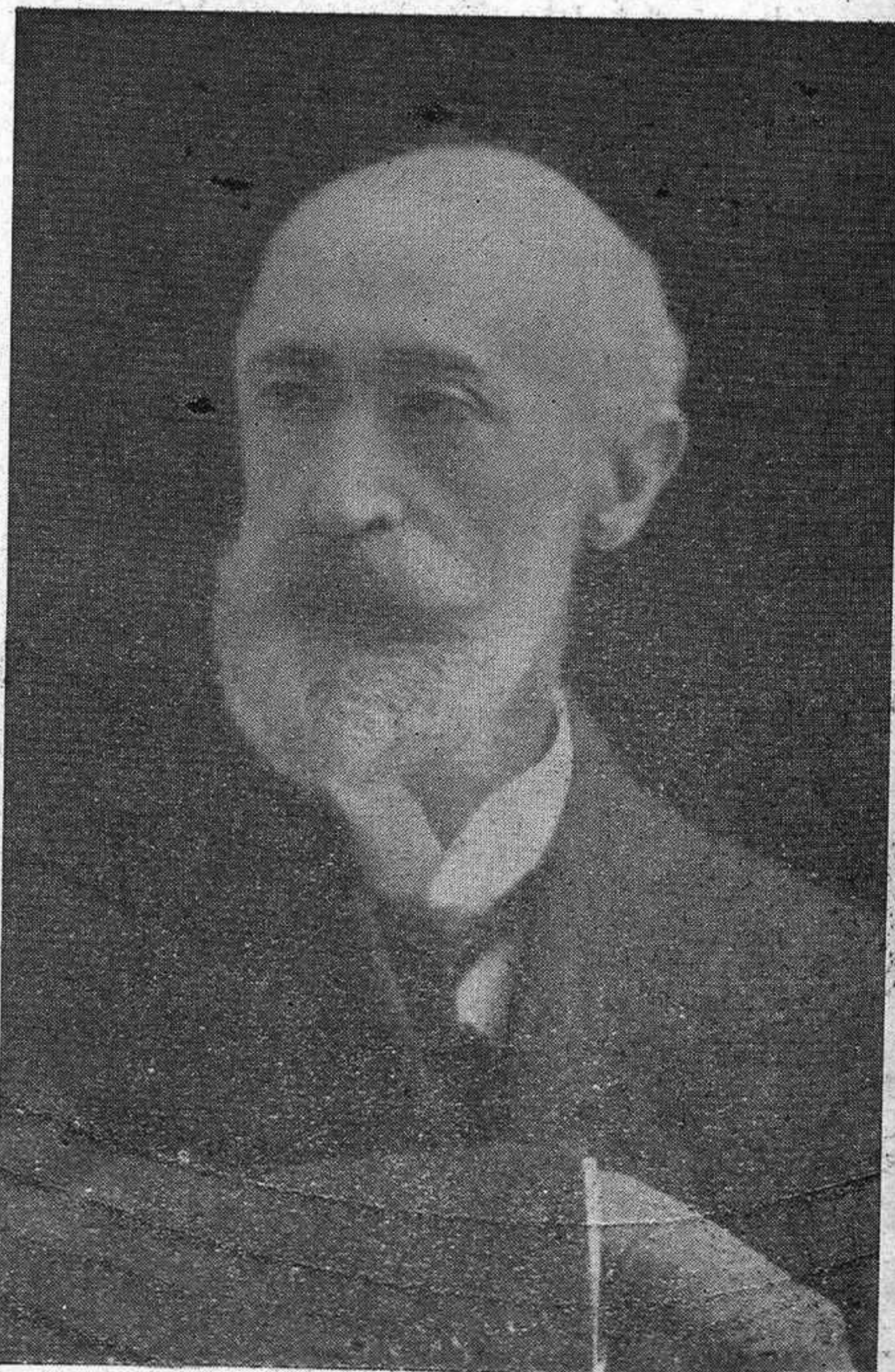
Com a poeta, no ha estat floralesc; com a home d'idees, s'ha mantingut sempre liberal; com a artista ha desconegut les fronteres, però en la seva casa acollidora del Passatge de Permanyer té de molts anys instal·lada una antena espiritual i sentimental que recull tots els batecs i les inquietuds del dolor i de l'esperança.

Amic de les flors, dels petits éssers de la natura, sensible i a la vegada irònic, company de l'ànima de Clavé, enamorat de les velles gàrgoles i comentarista extasiat del món petit, però eternament gran, dels gnoms i fades de la selva misteriosa, i dels insectes, libèl·lules i floràlia humil, va escriure en un poema me-

morable que en la processó de la història, li plaïa més la ginesta que els gegants.

Els homes que fem avui «L'ESQUELLA DE LA TORRATXA», hem d'aixecar més que ningú i ben alt el nostre oriflama en honor d'Apel·les Mestres, car tota la seva joventut i gran part de la seva maduresa ha deixat una empremta en el nostre periòdic, gloriosa per la seva vàlua artística, encoratjadora i exemplar en tots els caires. El mestratge d'Apel·les Mestres, ens obliga i ens estimula. Mai com ara el seu record no ens tonifica i ens exalta. Salut i per molts anys! Per sempre!

PANICAL

El gran poeta Apel·les Mestres

Cronòmetre

Gironès i el campió del món

Ja tenim combat de pes pel «Canari» de l'Artero. Gironès enfrontat al campió del món del pes ploma, però no per al títol.

Fatalment, una vegada més, no hi ha poder boxístic que hagi fet possible que a Barcelona es lluités per un campionat del món.

El secret el tenim únicament en aquesta gran veritat: els campions tenen por de rebre, fora de la terra llur:

Si per a Gironès, quan ha boxat pel campionat d'Europa, s'ha oposat resistència a combatre fora de Barcelona, també trobem justíssim que tot un campió del món, s'ho faci valer i vulgui que vagin a prendre-li el ceptre a casa seva.

Cal tenir en compte que el públic baladrer i entusiasta és ací a casa nostra i és també al Palais des Sports de París i al Madison de Nova York. Als campions els plau lluitar amb l'ajut moral del públic. Al nostre Gironès li ha passat sempre el mateix i no s'ha mogut mai de casa nostra.

Freddie Miller és un campió de categoria. ¿Podrà guanyar-lo Gironès?

Encara que el combat tingui lloc a Barcelona i que

el títol no entri en el programa, si Gironès guanyés Miller contundentment, cosa que no creiem possible, tindria dret a esperar una revenja per al títol, encara que fos a les terres del campió, acudint a la Internacional Bòxing Union a desgrat de la desqualificació posada a Espanya arrel del dissortat Paulino-Schmeling.

Ah! Si Gironès aconseguís vèncer Miller amb un resultat indiscutible!

El campió únic de classe internacional que ha sortit dels nostres rings casolans, podria aspirar a cenyir-se algun dia el títol de campió mundial.

Nosaltres, però, no somniem truites i creiem sincerament que la cosa és molt difícil. Freddie Miller no vindrà pas disposat a una ensopegada, sinó preparat a no rebre i ben entrenat per a no tornar batut del seu viatge per Europa.

Aquest cop sí que creiem el combat digne de l'atenció que no va merèixer el cèlebre Uzcudun-Schmeling, i que fos un fracàs tan extraordinari d'organització i de resultats esportius, per a l'empresa d'Olimpia Ring.

Gironès pot fer que organitzadors i aficionats puguin rescabalar-se de tants desenganys.

Ah! Si les barres de Freddie Miller fossin de vidre!

AQUELL.

Altaveu indiscret

El C. N. Tarrasa té un gran campió de natació als seus rengles. Parlem de Sapés, vencedor a las darreries proves celebrades a la piscina del Barcelona.

Sapés en batre els records de Catalunya i d'Espanya dels 400 metres braça, no ha fet altra cosa que confirmar una vegada més que és un home d'alta categoria.

Sembla que les seves horocitats després del Trofeu Cucurull faran que els nedadors el temin tant com al cèlebre anarquista de Tarrasa, popularitzat per Cambó.

***

L'Espanyol segueix fent oposicions per a romandre a la cua del campionat de Catalunya de futbol.

L'equip no guixa, i els defectes, potser els hauríem de cercar a la consciència dels mateixos jugadors.

Corren veus que la caixa del club no va gaire llatina i que els professionals no cobren com haurien de cobrar. Però nosaltres creiem que això no és cert.

Enric Màs, el defensa que fou barcelonista, va fer a un amic nostre, manifestacions que haurien fet soroll si s'haguessin fet públiques.

Segons diu aquest amic nostre, el mal de l'equip espanyolista radica que els interiors no baixen a fer joc defensiu quan cal, i els mitjos es veuen obligats a fer joc irregular; s'ha donat el cas de presentar-se davant dels defenses dos jugadors contraris a la vegada; interior i extrem. El defensa es troba que si entra el jugador que porta la pilota, aquest fa el passí al company i burla així, fàcilment, la vigilància defensiva.

També Arater es troba tan baix de forma, tan desentrenat que no lliga amb el company de defensa i en acudir a tapar el buit, s'escapa el joc per l'ala desatesa i plouen els gols i les situacions difícils.

Sigui pel que sigui, el cas és que l'Espanyol rep. Que de Fornies a Florenza potser ens hauríem quedat amb Florenza i que Padrón no és Padrón i que la ratlla defensiva, i Cristià, no guixen. Aquesta és la gran veritat.

***

Del campionat nacional de velocitat corregut a Mallorca, quatre grans corredors s'han classificat per a les semifinals que tindran lloc diumenge.

Els mallorquins donen per seguir que Cebrian Farrer y Llompart hauran de fer-se la final a cara i creu i que Nicolau i Taverner no tenen res a pelar.

Nosaltres que tenim confiança en Cebrian, no ens atreviríem a dir com els mallorquins que Llompart guanyarà el títol i que Cebrian, encara que tingui sovint irregularitats remarcables, pot fer-ne una de les seves.

***

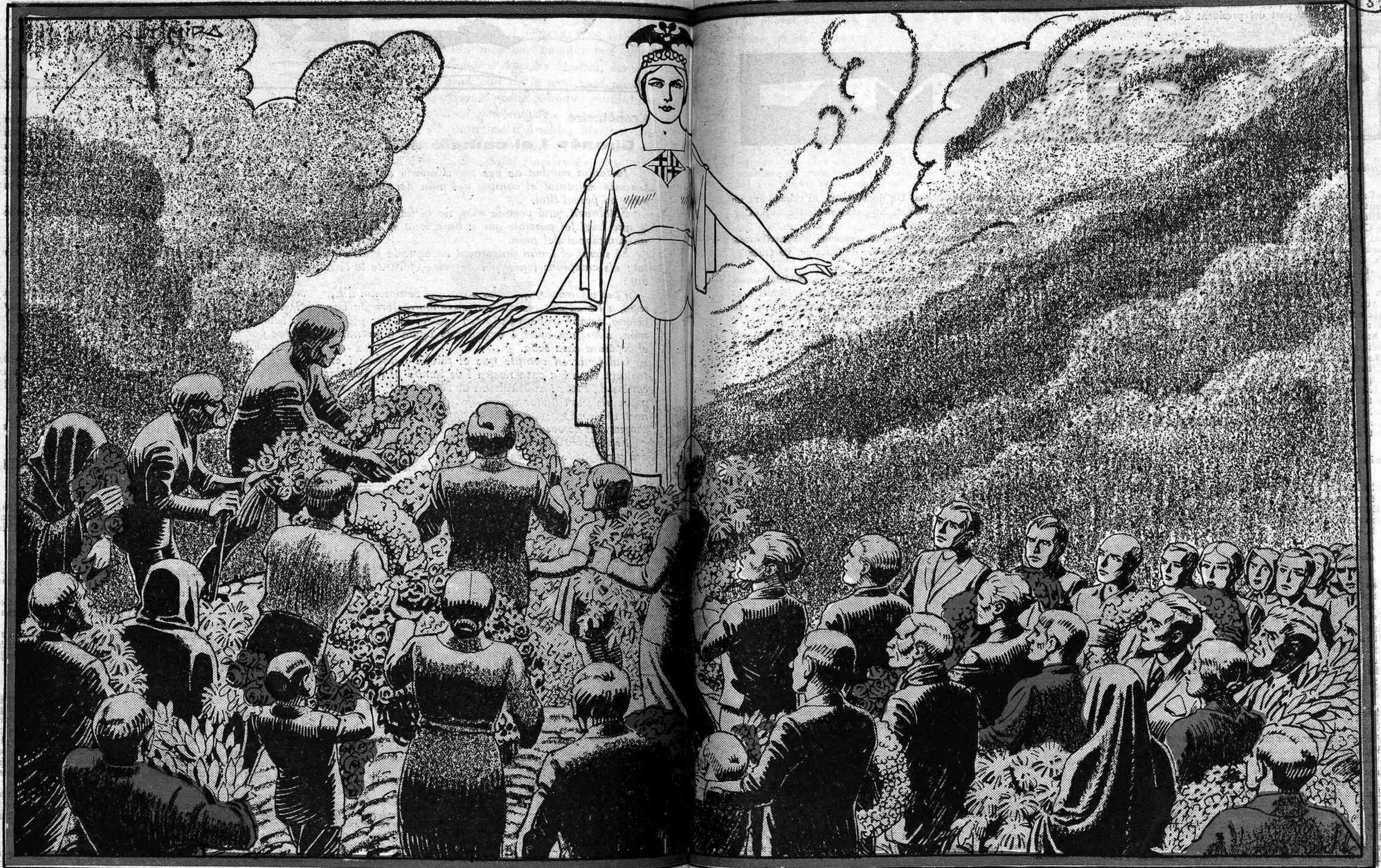
Berkessy, el mig centre gegant del Barcelona, comença a plaure el públic i comença a jugar bé, encara que alguns crítics de futbol trobin que no lliga i que juga malament. Berkessy és un jugador de qualitat que podria ésser el mig centre que el Barcelona necessitava encara que algú hagi dit parlant del partit de diumenge que «Guzmán, excelente, junto con Padrol, salvó del naufragio a Berkessy. Gracias al apoyo de los dos alas, el medio centro azulgrana salió más o menos airoso de la competencia brillante que le hizo Rosalenc».

Cal reconèixer que per un crític esportiu quan ha tirat al dmaunt d'un jugador tota una pluja de consideracions poc afavoridores, costa molt rectificar el criteri exposat quan s'ha de reconèixer les equivocacions sofertes.

***

En Vidal del Júpiter féu unes manifestacions que portaran pa al si de la Federació.

Diada de Tots-Sants — Barcelona porta flors als seus morts.

Hom diu que Vidal s'ha vist obligat a rectificar públicament, però també es diu que el Comitè d'Apel·lació contra el qual anaven els trets de Vidal ha hagut d'encaixar una lliconeta d'ètica per part del president de la «Fede» i que els

seus elements han quedat poc menys que retratats amb la repulsa del Consell Directiu.

Per coses divertides, a la Federació.

Colisèum

«Capricho imperial», amb Marlene Dietrich. Film Paramount. Direcció: Joseph von Sternberg.

Un altre film sobre Caterina II de Rússia. Havíem vist una Caterina II jugada per Elisabeth Bernier i un Pere III jugat per Fairbanks fill. L'altre film era dirigit per Czinner. Aquest és dirigit per von Sternberg. Marlene Dietrich fa una bona Caterina II. El segon film supera el primer. Malgrat tot, «Capricho imperial» dona més una impressió de riquesa que d'art. El Krèmlin de von Sternberg és carregadíssim de gran escultures, d'icons, de llànties: tot plegat massa rus, o poc rus de tan rus com vol ésser. En la pel·lícula hi ha moments ensopegats i moments declamatoris, a força d'elements de circ i de cavalcades innecessàries. Ja el film de Czinner ens havia donat semblant nota. Sternberg, com Czinner, s'han preocupat més de la pompa que de la veritat històrica: en els vestits sobretot.

L'heroïna de la pel·lícula és Marlene Dietrich, i confessem que en aquesta pel·lícula ens ha plagut gairebé tant com en «L'àngel blau». Un triomf per ella. Ai si se 'li hagués suprimit aquell vestit de «cosac» que tant serveix per la reclam de «Capricho imperial»!

La pel·lícula — pel·lícula comercial, per al gros públic —, es pot veure.

Urquinaona

«Extasis». Un film que s'aparta força dels altres films. I això és un mèrit.

«Extasis» és una pel·lícula noblement agosarada.

Apuntem que «Extasis» és d'una forta bellesa cinematogràfica.

Saló Catalunya

«Sor Angèlica».

Fa un quant temps que el sentimentalisme a la nata té un gran èxit.

Un amaniment a base de «Sors», ja siguin Sor Alegria en teatre o «Sor Angèlica» en cinema, dona el cop.

Ultra «Sor Angèlica», preparem-nos a veure «La Hermana San Sulpicio» i «Canción de cuna».

I diguem que «Canción de cuna», com a film, té un interès d'elaboració que no té pas el primarisme cinematogràfic de «Sor Angèlica».

Capitol

«Fueron humanos», amb Loretta Young i Spencer Tracy. Llegiu el reclam de la pel·lícula i aneu al Capitol adaltrats: —«Fueron humanos», la superació sonora de Frank Borzage; la cinta genial que fa tants anys que s'espera; ànimes nues, passions, humanitat palpitant.»

Ai si sou dels qui fa tants anys que esperen la cinta genial!

Per la nostra part, sense portar tants anys d'espera, confessem que «Fueron humanos» ens ha semblat una cinta corrent, caient més pel cantó de la mediocritat que pel cantó de la troballa genial.

La direcció de Frank Borzage, no passa del que ja havia fet en «El setè cel». Bé, Loretta Young i Spencer Tracy.

Fantàsia

«Carregament salvatge». Un documental. «Eskimo» era un model de documental novel·lat. No passa el mateix amb «Carregament salvatge».

La cinta té moments ben presos, escenes d'esgarrifances, però, tota plegada, és tova, té sentor de trucatge, un trucatge poc ocult, poc profund.

Hom segueix el desenvolupament del film i, en determinats moments, Frank Buck, el protagonista, dona una ferma sensació de valentia i astúcia, però el que es reeixit a força de metratge es desfà al primer detall matusser.

«Carregament salvatge» té un relatiu interès d'exotisme i coneixença.

Noves de films

S'apropen «Madame Du Barry» i «Cleopatra». Es tracta de films cars. El reclam de «Cleopatra» és el del seu cost: trenta milions.

* * *

Es filma l'escenari de Mussolini: «Els cent dies». Consta que Mussolini cobra de la Societat d'Autors i que no és gaire bon autor. Utilitza la seva teatralitat innata.

* * *

King Vidor prepara la filmació de la novel·la de Thomas Mann: «Josep i els seus germans».

La novel·la de Thomas Mann dona tema per a un gran film. El farà King Vidor?

* * *

No hem vist encara «La batalla», el film tret de la novel·la de Claude Farrere que passa actualment per la pantalla del Tívoli.

Kursaal

«El huésped número 13». Arribarà un temps que el número tretze deixarà de servir a les novel·les o als films misteriosos? Quant d'enginy!

Rectificació

Hem de rectificar una nova donada la setmana passada. Deiem que els Films France-Espagne passarien el dia 5 del mes present la filmació de l'immortal poema de Mistral: «Mireia».

Prengüerem equivocadament la dada: havíem de dir que el dit film fou passat per la pantalla el dia 5 del passat octubre.

Per passar el temps, ja que no es pot fer altre cosa

Tenim un amic francès...

Tenim un amic francès, al qual han dolgut les coses que hem dit amb referència a l'endegament de color local que tenen els periodistes del seu país quan vénen a Espanya.

Tot és àrab! Tot són braus i toreadors, i flamenques i castanyoles.

Retriem a Joseph Kessel l'haver vist campanars que semblaven minarets ja després d'Argelès i Colliure. Li retriem també l'haver vist capellans mal afaitats—amb pèl negríssim—, i amb la capa penjant damunt l'espatlla.

Del seu segon article de reportatge barceloní, li tornem a retreure les sales de la Generalitat «religioses i àrabs», els venedors de gossos excessius, els ulls negríssims (àrabs també) i el soldat blau, roig i or.

Li elogiem—fora de les taques apuntades—la visió essencial que tingué del moviment. «Mai no m'havia punyit una semblant impressió de defalliment col·lectiu»—diu Joseph Kessel, amb referència a la proclamació d'Estat Cata'la als balcons de la Generalitat. «El poble n'era absent»—ofegeix encara. «Quan volien aixecar la bandera estelada no s'entenien.» A la Plaça de la República «no hi havia ni la histèria calculada de les masses de Hitler ni el ferreny fervor dels *sinn feiners* d'Irlanda.»

I tot això es veritat i ben vist.

Estarà content d'aquesta constatació el nostre amic francès?

Anècdota de pintors

L'escena passa al «Cafè de la Rambla».

A una taula hi ha dos pintors que no marxen i els cambrers volen plegar. Es molt tard.

Per fi un dels pintors, que s'ha adonat de la frisança de la dependència del cafè, diu a l'altre:

—Anem, que aquests volen plegar i les nostres dones són capaces d'estovar-nos.

—Jo no tinc dona—respon el qui ha estat avisat.

No ets casat i t'estàs al cafè fins a semblants hores?—interroga l'altre—. Això sí que no ho comprenc!»

Les apariències

Coneixem una família molt caritativa i molt esquerrana.

Cada dissabte tusta la porta d'aquesta família un captaire, al qual fan una caritat especial.

Després dels esdeveniments passats—i com per recompensar-los—, el pobre es presentà a la família molt enriolat i picant de mans:

—Hem guanyat! Hem guanyat! — Per al pobre, una gent caritativa i vestida de llana, forçosament ha d'ésser de la Lliga. I el pobre amb el seu: «Hem guanyat, hem guanyat!» es vinculava el triomf de la Lliga per recompensar la família que cada dissabte li feia una abundosa caritat.

Algú, indiscret, li revelà la filiació política dels seus protectors. I ara el pobre va cada dissabte a rebre l'almoïna amb un rostre compungit i amb unes mans caigudes que semblen voler rectificar-se i exclamar: «Hem perdut! Hem perdut!»

Semblants variacions — que tenen tants adeptes — són molt explicables en un captaire. En els altres, no tant.

Es tracta d'una anècdota de Massaryk

Massaryk és un gran President de República. Massaryk és un enamorat del perdó.

El que no vol dir que tingui jutges irascibles que se sentin més Massaryk, que el propi Massaryk.

Un d'aquests jutges, es presentà un dia a Massaryk amb un recurs de gràcia presentat per un condemnat a penes severes per haver donat un cop de puny al retrat del President.

—Què faríeu vós? — va demanar el President al jutge.

—L'absoldríeu?

—No! Mai!—respongué el jutge amb severitat.

—Per què no? — va replicar el President. —Mils i mils de ciutadans ho fan cada dia. Vós mateix estic segur que heu colpejat el meu retrat!

—Jo?—féu el jutge estupefacte.

—Vós! Vós!—insistí Massaryk.—Cada vegada que enganxeu un segell a l'envelop d'una carta, ¿no colpegeu el meu retrat amb el puny?

—Jo no ho faig per ofendre el President de la República!—féu el jutge amb gran estorament.

—Tal vegada l'acusat ho ha fet per ofendre'm, però un

President ha d'estar molt per damunt de les possibles ofenses d'un acusat—replicà Massaryk.

I l'acusat fou absolt per la justícia serena d'un President, i en contra de l'interès oficiós d'un jutge!

Això, a cau d'orella

Entre les nostres actrius joves n'hi ha una d'extraordinàriament prima.

L'altre dia s'assajava l'obra nova d'un autor novell en la qual l'actriu té un paper de remarcad relleu femení. El director d'escena li explicava amb detall com s'havia de fer una escena de seducció perquè donés bon resultat escènic.

En semblants moments entrà un altre autor a demanar pel director. I ho demanà a una altra actriu de la Companyia.

—El director està enfeinat—replicà aquesta actriu.

—Què fa?—interrogà l'autor.

—Imita Déu—respon amb gran seriositat la interrogada.

—Vol fer sortir una dona d'un os de costella!

Un artista a règim

No ens referim a un artista a règim d'expressió. Ens referim a un artista a règim de treball.

El director de circ avisa el règim de l'artista al públic.

—Senyores i senyors! El qui s'empassa els sabres, fa uns dies que està indisposat i per tant no pot engorjar-se els sabres. El metge l'ha posat a règim i a règim severíssim. Fins m'ha fet comprometre, a mi, el director, a acomiadar-lo o a posar-li penyores si trenca la interdicció.

Com a conseqüència, doncs, de la prohibició del metge, el qui s'empassava els sabres s'acontentarà avui a empassar-se davant vostre ganivets i tirabuixons.

No cal dir que comptem amb la vostra benevolència!

Galant sempre

El diputat Pere Rahola, no ha perdut l'humor. Déu l'hi conservi.

Una senyora de la Lliga, que es fa set vestits per anar al Liceu la propera temporada d'òpera, es va topar l'altre dia amb el galant diputat i va preguntar-li:

—Com em troba, senyor Rahola, després del molt temps de no haver-nos vist?

—Fresca com una rosa de vint anys—va contestar el diputat amb una suau rialleta.

La dama, vella i arrugada, regracià el diputat amb un sospir que sonà com una salva a l'aire. Pere Rahola va encendre un cigar del cars.

—Cregui'm. Ara, si vol pescar ha d'ésser oportunista!

TELÓ ENLAIRE

Apot. 16

«El crim del carrer 42», d'Amichatis i Gastó Màntua.

Si «El crim del carrer 42» no tingués un començ divagat, hauria estat un èxit extraordinari. Des que l'obra s'aferma, agafa interès i una viva teatralitat.

En dir un començ divagat no volem dir que els primers quadres d'«El crim del carrer 42» siguin ensopits. Semblen únicament preparar l'obra vers unes direccions que després resulten altres. Quan l'obra va recta, no decau un instant, es manté ferma, i el públic s'hi aboca. L'obra autèntica es pot dir que comença en el moment del crim. Des d'aleshores els autors no deixen l'embransida fins arribar a un final ben nou i ben sorprenent.

Ens diuen que l'obra es treta de la cinta: «El misteri de la Quarta Avinguda». No coneixem el film i no podem jutjar. Malgrat això, la vivacitat de les escenes de l'obra ens diuen l'habilitat renovellada d'uns hàbils autors teatrals, bons coneixedors de l'ofici.

Molt bé Assumpció Casals en un paper que no li permet pas revelar la seva fibra dramàtica. Extraordinària, Visita López. Repetim el que hem dit: Visita López és la nostra primeríssima actriu còmica. Josep Clapera fa una remarcable creació del protagonista d'«El crim del carrer 42» i s'acredita una vegada més de bon director d'escena. Notables Joan Sunyer i Giménez Sales. En Ferrándiz, fa una bona silueta de xinès. Remarquem també l'elegància i distinció de la senyoreta Mir.

L'obra molt ben presentada. El públic s'hi interessa iriu. Moguts els conjunts.

Barcelona

«El camarada», de Jaques Deval, traducció d'Honori Maura i Francesc Preses.

Jaques Deval és un interessantíssim autor francès de la generació dels joves no gaire joves. Ha escrit obres de gran sensibilitat i elegància: «Desirée», per exemple. «El camarada», s'allunya un xic del camí corrent de la seva producció. Vol enfondir? Vol fer tesi? Es proposa fer el brou gras a determinada classe? Ens sembla que no. Enamorat del pintoresc de la colònia russa refugiada a França, Jacques Deval ha volgut produir efectes teatrals a base d'uns contractes: dues classes diverses, aferrissades al seu, però unides per un amor que els és comú: la Rússia.

Les situacions de l'obra són absolutament falses, però l'obra és d'una gran habilitat i els ninots obeeixen fidels les intencions de l'autor. El que fa que un obrer de cartró prengui intensitat i sembli tenir vida.

La Companyia Diaz-Collado posa l'obra amb gran propietat i luxe. També la juga a la perfecció. Josefina Diaz ens mostra la ductilíssima actriu que és sempre. Matisa a meravella l'àgil diàleg de l'obra de Jaques Deval. Correctíssim Collado i molt just Manuel Diaz en el paper de «Camarada»: la seva caracterització és un encert. La resta de la Companyia ajuda airosa el treball de les primeres parts. Un èxit.

Honori Maura i Francesc Preses han traduït molt selectament l'obra de Jacques Deval.

Noves de Teatre

Circ Barcelonès. Plens amb «Els Tenoris». El dia 9, estrena de «Or i fang», de Lluís Elies, assaig de teatre popular català.

Hi ha expectació per a conèixer l'obra.

Teatre Espanyol

«El Tenori», el Don Joan Tenori, d'en Santpere. Moltes rialles, i el seu públic content.

Poliorama

Inauguració de la temporada oficial de Teatre Català. Dia 7 d'aquest mes.

«Les ales del temps», d'Avelf Artís.

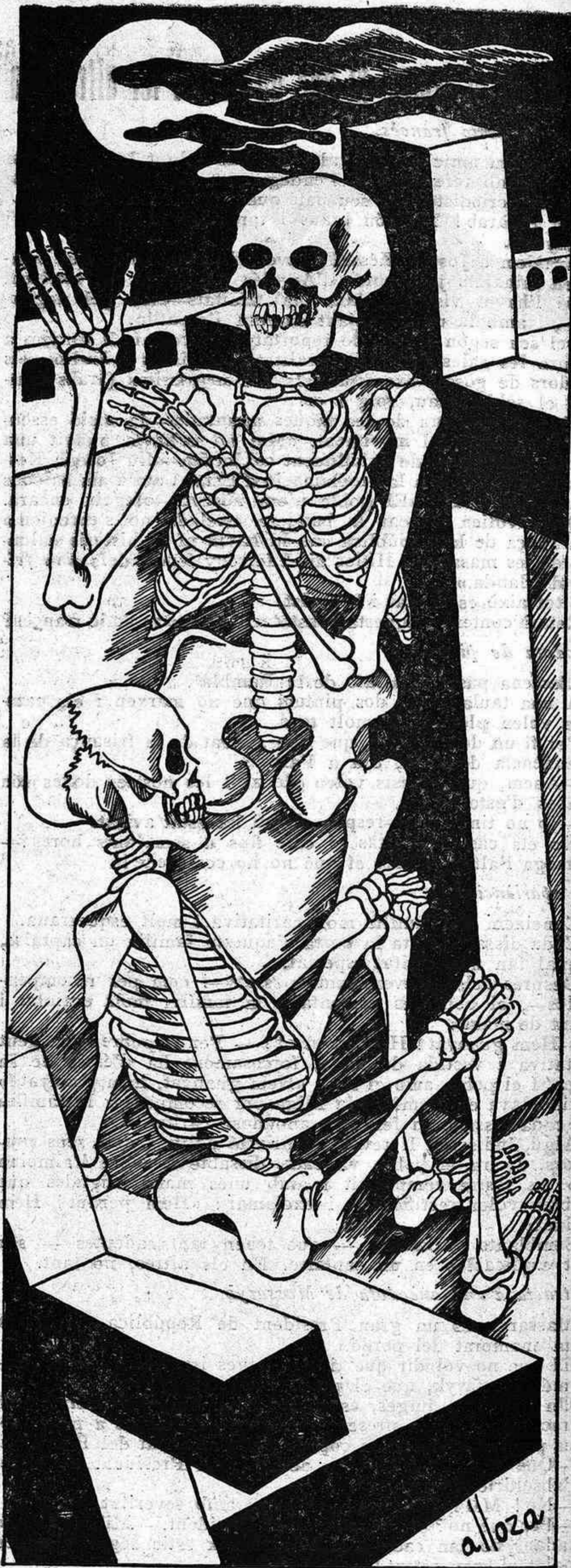
Vejam si els catalans s'adonaran d'una vegada de la importància que té el Teatre Català en la vida artística de Catalunya.

Romea

Temporada de Teatre Català.

«La plaça de Sant Joan», poema escènic de Josep M.ª de Sagarra.

Inauguració el dia 10 d'aquest mes.

—La gent de l'altre món segueix imbecil com sempre: guerres, lluites, odis, fam.

—No saps, el gust que dória poder-los fer pàm-i-pipal.

Receptes i coneixements útils

Castanyes i panellets

Cometrem un pecat gairebé imperdonable si en una diada con avui no dediquessim uns mots a les castanyes i panellets, aquestes menges indigestes consubstancials amb la revista anyal de Tots els Sants haguts i per haver i amb la commemoració dels fidels difunts, els *fidels* únicament, s'entén!

Abans, sense necessitats de retòrics ni de màximes enganxades a les parets, acostumava cada cosa tenir un lloc reservat i hi havia lloc per a totes les coses. Així, per exemple, les castanyes i els panellets eren per Tots-Sants i els Morts com els torrons i les neules per a les festes nadalènques i hauria estat una mena d'heretgia menjar una cosa d'aquestes i d'altres que ens deixem al pap, fora de temps.

Perdudes les creences, el temor a Déu i al sant bastó, es menja de tot durant tot l'any i de vegades no es menja res.

Les castanyes, per exemple, vénen sempre abans de temps i s'ha observat que així és quan fan més mal. A més, l'abús ha portat que, no ja a cada cantonada, sinó a una escaleta sí i a una altra no, hi hagi una castanyera, la qual cosa es tradueix en una excessiva abundor de mercaderia que porta com a conseqüència el monopoli, és a dir, que estigui a mans d'uns pocs el vendre i repartir castanyes.

Els panellets, dels que Déu ens lliuri, degueren ésser, en el seu origen, l'invent diabòlic d'un metge o d'un apotecari per a fomentar i acréixer la parròquia. Quan són tous, sortits de poc del forn, fan com una argamassa a punt d'ajuntar rajoles i al cap de pocs dies tenen tota la consistència del ciment armat.

Sang i fetge amb ceba, a per a «cebes»

Sinó fos l'esperit de competència les coses rutllarien d'una altra manera. Mentre nosaltres estàvem tranquils i satisfets amb les nostres fórmules de cuina i altres receptes útils per a la vida pràctica, ve el «D.I.C.» i ens esbarria el marro. No ens referim a cap gos de casa bona que es digui Dic, com algú podria creure, que se'n hagi ficat a la cuina. Es tracta simplement del cristianíssim i pulquèrrim setmanari «D.I.C.», carregat de bones i santes intencions i especialitzat a col·leccionar maçons i maçoneries. Per ara es limita a catalogar-los i a classificar-los; si pogués, els clavaria amb agulles escaients, tal com els col·leccionistes d'insectes i de papallones.

El «D. I. C.», doncs, ens ha servit un plat fort de sang i fetge a doble plana. Criatures amb els ulls arrencats, clergues clavats en creu; monges abans o després d'ésser violades (això no es veu prou bé)... En fi, un quadre esborronant i truculent com aquells pendons que portaven abans els venedors de romansos que salmodiaven els crims i atrocitats de *Sebastiana del Castillo*.

La fantasia, com la imaginació, ningú no l'atura i si s'hi afegeix, de més a més, l'honestetat de sentiments dels redactors del periòdic cristià, hem de convenir que la tènica visió és edificant i molt oportuna.

Sortosament, per malament que vagin les coses, les brutalitats comeses pels carlins, per exemple, en les tres darreres guerres civils, no han estat superades ni igualades i certs refinaments, predicats en un articlet que es va fer cèlebre l'any 1906, han restat per ara, i tan debò sigui per sempre, inèdits.

«Don Juan Tenorio», patró i sant de la diada

Quan José Zorrilla va escriure el «Tenorio» no sabia pas el que es feia. Res ho prova més que l'aborriment que va agafar a aquesta obra qual centenari celebrarem d'ací pocs anys. Bé en va escriure d'articlets per a demostrar la poca solta, la banalitat, les incongruències, les faltes sintàctiques, gramaticals i de situació, les llibertats poètiques i altres pecats més o menys greus de la seva producció més popular! Per més que fes, no aconseguia desacreditar el seu heroi afortunat. Al contrari, la figura i les facècies de l'aventurer sevillà, anaven arrelant-se en la consciència popular i ningú no podrà arrancar-les si un capgirell no posa novament de moda l'auca de *El mundo al revés*.

Diem que el poeta no sabia què es feia quan anava creant els personatges i les escenes del «Tenorio», perquè, en aquell

moment, obeïa una inspiració genial de la qual Zorrilla era només que un instrument dòcil i inconscient.

«Don Juan Tenorio», amb tots els seus defectes i precisament amb els seus defectes—l'intent de corregir-ne algun seria una heretgia—és una obra simplement genial en la qual hi és i s'hi explica tot. Creiem que un hom, en aquestes latituds, que sàpiga de cor els versos del «Tenorio» i les regles de l'art del toreig, té els elements suficients per a ésser-ho tot, entendre-ho tot i fer-ho tot.

Un dia, quan el cas s'escaigui, parlarem *in extenso*, amb tota amplitud, de l'art del toreig. Podríem estendre'ns sense acabar mai, amb el «Tenorio», però ens limitarem, en atenció seria una heretgia—és una obra simplement genial en la qual a la festivitat de la diada, a recordar, no a descobrir, unes frases senzillament sublimes que hom les hauria d'esculpir en làpides posades a les cantonades dels carrers més importants.

Des de «*¡Qué noche, válgame Dios!*» a «*Ardides del juego son*» podríem desgranar perles i maragdes com un argente oriental.

Qui no s'avé i no fa els possibles per a acomplir aquest programa?

No hay prior que se me iguale,
tengo cuanto quiero y más.
Tiempo libre, bolsa llena,
buenas mozas y buen vino.

Y todo ello a costa ajena.

No coneixeu a més de quatre que podrien dir, sense que ningú no pogués desmentir-los:

...por doquiera que voy
va el escándalo conmigo.

No ens sonen, com si ens perforessin les oïdes, aquestes sentències definitives:

Todos esos lenguaraces,
espadachines de oficio,
no son más que grontispicio
y de poca alma capaces.

...quien hiere por detrás
y se humilla en la ocasión,
es tan vil como el ladrón
que roba y huye.

Quantes vegades, en la vida, un hom ho lliua a tot i després resulta que poden dir-li:

imposible la habéis dejado
para vos y para mí.

o bé:

Mientras que vos
por ella rogáis a Dios,
viene el diablo y se la lleva,

encara que les il·lusions no es perden mai, car

...vive Dios,
que para todo hay espacio.

La qüestió és pagar el beure i aferrar-se a la dita d'*Afar-ta'm i digues-me moro!* o, com en el «Tenorio»:

¡Bah! Se les imputa
cuanto malo se hace hoy día;
mas la malicia lo inventa,
pues nadie paga su cuenta
como Tenorio y Mejía.

Que tot això és una poca-solta.

Soy de la misma opinión.

ORTOPEDIA MODERNA

Fill de B. Carcasona

Taller i Despatx: Escudellers Blancs, 8

Telèfon 10916

Casa fundada en 1875

Aparells exprofessos per a cada malalt

Braguers Reguladors

per a la retenció absoluta de la trencadura.

Faixes per curar estòmacs i ronyons caigu's.

Faixa corilla abdominal. Models moderns.

Cotilles Ortopèdiques

per a curar o corregir les desviacions de l'esquena.

Més de 50 anys de pràctica són la millor garantia

Consultori Mèdic del Dr. CASASSA

VIES URINÀRIES, SÍFILIS I PELL

Preus Econòmics

De 11 a 1, i de 5 a 7-Festius de 11 a 1 - Tallers, 29, entl.

LA MILLOR NAVALLA D'AFAITAR?

ARTERO

NOM DE GARANTIA

MARCA REGISTRADA

Llibreteria, 9 (tocant la Plaça la República) BARCELONA

CASA BASTIDA

PASSEIG DE GRACIA, 18

GRAN BASAR DE SASTRERIA I CAMISERIA

Amb ocasió de celebrar el seu cinquantenari de comerciant barceloní, donarà una sorpresa de la qual podeu ésser rics i executarà una GRAN LIQUIDACIÓ de totes les seves existències, que passen d'un milió de pessetes als preus següents:

100,000 pantalons des de	5 ptes.	100,00 pijames	des de 5 ptes.
100,000 trajos	> 25 >	100,00 calçotets	> 2 >
100,000 abrics	> 25 >	100,00 gorres	> 2 >
100,000 camises	> 5 >	100,00 boines	> 2 >

Encara que estem situats al Passeig de Gràcia, som la Sastreria i Camiseria més barata de Barcelona.

Si l'elegància ha estat en altre temps privilegi sols de's favorescuts per la fortuna, Bastida ha creat una fórmula que la fa accessible a totes les classes socials.

Secció de Trajos i Abrics de Nen per a totes les edats i totes les formes amb teles de gran chic estil anglès a mida des de 40 ptes.

Secció de Trajos i Abrics d'Home diferents formes i teles de gran fantasia estil anglès a mida des de 50 ptes.

Secció de Trajos Sport i Mida en tots els estils, gèneres de gran fantasia estil anglès.

Secció de Trajos Etiqueta: Snòkings, Fracs, Chaqués, des de 100 ptes.

Tenim una secció ultra ràpida en què podem confeccionar tota classe de prendes amb quatre hores, com també una secció de gran luxe a on es confeccionen tota classe de prendes amb rics forros i esmerada confecció amb un 50 per 100 més barat que els nostres competidors.

Considerem l'estalvi el més essencial, obsequiem els nostres clients amb Segells d'Estalvi de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i altres presents a proporció amb l'import de la compra.

LA REGLA

SUSPESA,
Torna rapidament
i sense perill amb

PERLAS "FEMI" Maravellos producte de la ciència moderna
d'acció segura, sense perjudicar la salut

De venda: Doctor Andreu, Segalà, Vicenç Ferrer i farmàcies

CIRC BARCELONES

Companyia de teatre popular català i castellà

D. JUAN TENORIO EL NUEVO TENORIO

Preus populars

Dilluns, dia 5: Reposició de

«EL FILL DE LA NINON»

Direcció, August Barbosa

Primer actor, Joaquim Torrents

Vies Urinàries

BLENNORRAGIA (Purgacions)

i totes les greus complicacions de l'aparell GENITO-URINARI, tals com CISTITIS, PROSTATITIS, GOTA MATINAL, o MILITAR, ORQUITIS, etc., de l'home; METRITIS, VAGINITIS i ANEXITIS, de la dona; s'obté un ràpid i segur resultat amb l'ús dels

SELLOS OSSAM

Llurs propietats antisèptiques i microbicides comuniquen a la sang i a l'orina i es noten llurs efectes a les primeres preses; calmen els dolors produïts per la micció; l'orina es manté asèptica i els gonococs són destruïts fins a obtenir amb llur ús una veritable i completa curació

De venda: Dr. ANDREU; Segalà (Rbla. Flors, 14); Farmàcia de la Creu; Farmàcia Tarrés (Carme, 84); Pujol i Culell (Pelayo, 56); Ferrer i principals farmàcies

LA BONA SOMBRA

TOTS ELS DIES GRANS ATRACCIONS

LEONOR MOLINA - CARMENCITA

SELLES - PAQUITA SARTI

EXIT SOROLLOS amb les vedettes

LIDIA VELAZCO

ELSIE BAYRON

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA

(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23

Telèfon 23692

CINE TALIA

LA REINA CRISTINA DE SUECIA

en español, por Greta Garbo
y otras

FRONTO NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit.

ELS MILLORS PILOTARIS

Voleu passar una bona estona?
Aneu al FRONTÓ NOVETATS

TEATRE APOLO

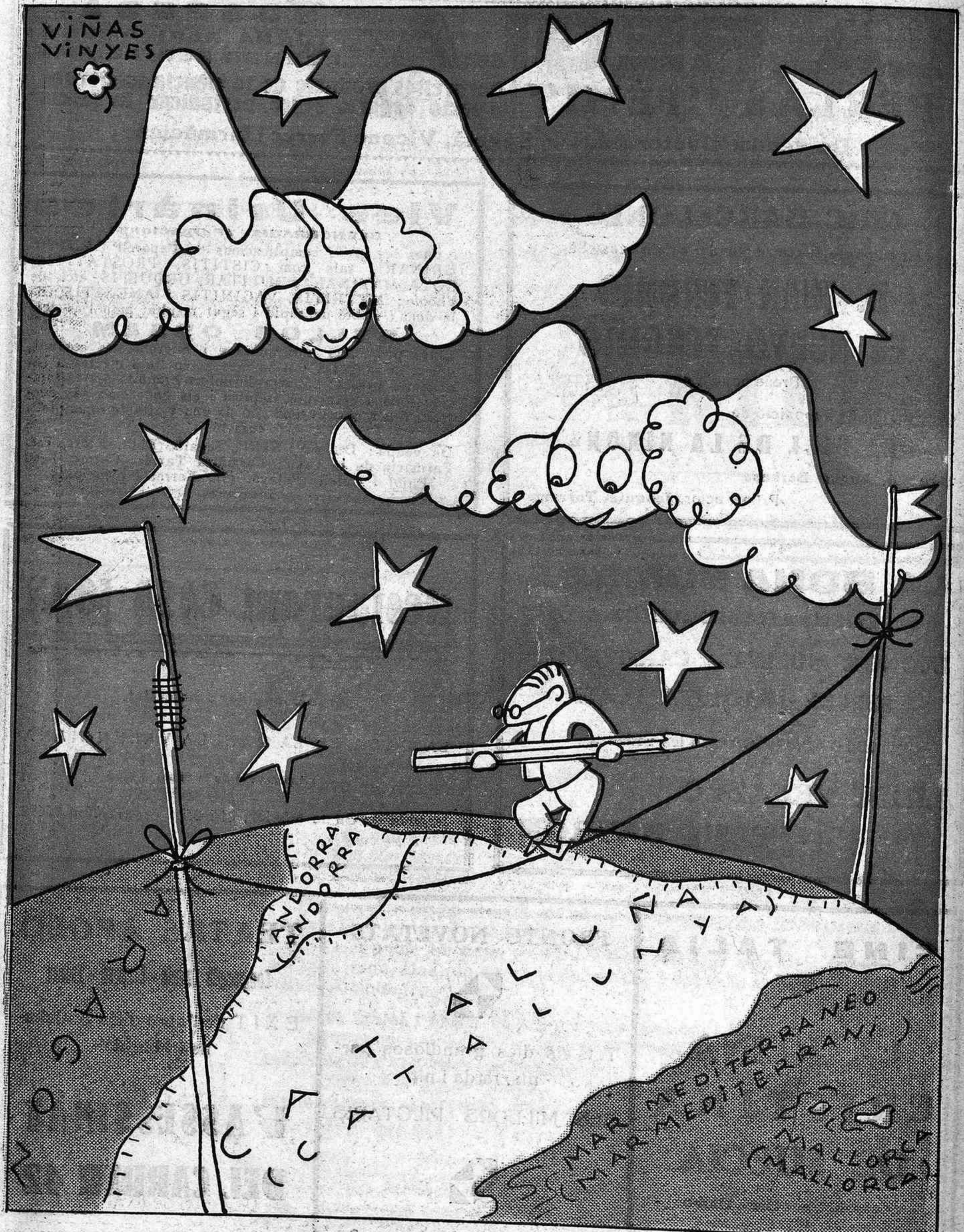
Companyia Casals - Clapera - Torres

EXIT de l'obra d'En Amichatis i Mantúa

L'ASSESSINAT DEL CARRER 42

La millor Companyia Catalana

—Que bé passa la maroma!
—Ja ho crec! Es un periodista.